

În concluzie, problema protecției bazelor de date și a INTERNETULUI în Republica Moldova este încă la început de cale și suferă o serie de provocări determinate de o nouă etapă a dezvoltării civilizației umane. Este vorba de așa numita, *era digitală*.

BIBLIOGRAFIE

1. Introducere în proprietatea intelectuală, editura „ROSETTI”, 2001, București, ediție îngrijită de PÎRVU Rodica, 63 p.
2. MOISESCU, C., „Protecția legală a programelor pentru calculator în România”, în *Dreptul*, 8, 2003, p. 93.
3. ROȘ. V., *Dreptul proprietății intelectuale*, Editura Global Lex, București, 2001, p. 198.
4. BODOAȘCĂ, T., *Dreptul proprietății intelectuale*, Editura C.H. Beck, București, 2006, p. 102.
5. Convenția de creare a Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (1967), în vigoare în Republica Moldova din 25 decembrie 1991.
6. Convenția de la Berna pentru protecția operelor literale și artistice (1886), în vigoare în Republica Moldova din 2.11. 1995.
7. Legea RM “Privind dreptul de autor și drepturile conexe” nr.139 adoptată la 02.07.2010, în vigoare de la 01.01.2011 // MONITORUL OFICIAL al RM nr.191-193 din 01.10.2010.
8. Hotărârea Guvernului RM “Cu privire la instituirea Registrului Național Provizoriu al Programelor pentru Computer” nr.494 din 17.07.1995.

CZU: 338.43.02(478)(094)

LEGISLAȚIA ȘI POLITICA AGRARĂ. ARMONIZAREA LA STANDARDELE UNIUNII EUROPENE (UE) ÎN REPUBLICA MOLDOVA

TATIANA STAHI

Universitatea Agrară de Stat din Moldova

Abstract. This analysis deals with the law, institutions and policy concerning agriculture and food - an area of fundamental interest for the effective functioning of the economy and social structures in Moldova. Until now the Republic of Moldova has undertaken to endeavour to ensure that its legislation will be gradually made compatible with that of the Community. This gives the Moldovan authorities the freedom to prioritise and organise approximation according to its needs.

Key words: Agriculture, standards, legislation, European Communities, European Union.

INTRODUCERE

Etapa de tranziție prin care trece R. Moldova, situația ei geopolitică și încercările la care a fost supus acest teritoriu pe parcursul ultimului secol cere elaborarea și implementarea urgentă a unei noi Strategii de dezvoltare durabilă a comunităților din zona rurală conform standardelor europene și mondiale. Nu poate fi vorba de o Europă prosperă cu un focar de sărăcie în interiorul ei, cum este recunoscută republica noastră, stat preponderent agrar.

Nivelul de trai al majorității populației din Moldova este condiționat de funcționarea pe parcursul mai multor decenii a unui sistem economic eronat de producere a

bunurilor materiale, bazat în majoritatea cazurilor pe folosirea nechibzuită a resurselor materiale și umane, mai cu seamă în agricultură. În asemenea condiții, este necesar de propus soluții urgente de soluționare a tuturor problemelor cu impact local, regional și chiar global, să oferim șanse fiecărui locuitor de aici să-și valorifice energia pozitivă, acumulată în decursul deceniilor, pentru a-și făuri propria bunăstare, pentru a beneficia cu drepturi depline de valorile europene.

Specific pentru Moldova e faptul că majoritatea populației locuiește la sat și nu cunoaște altă activitate decât agricultura. Avantajele agriculturii tradiționale constau în faptul că dezechilibrele pe care le produce asupra mediului ambiant sunt minime, din acest motiv fiind considerat "sistemul agricol cel mai susceptibil adaptării la cerințele și principiile impuse de agricultura ecologică" (G. Popescu, 2001, p. 39) prin costuri minime de conversie.

În aceste condiții, anume Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare îi revine misiunea de a iniția o politică de dezvoltare durabilă a localităților rurale și de creștere a competitivității producătorilor autohtoni, politică ce presupune un efect continuu, de lungă durată. În acest scop, este strict necesară redefinirea misiunii strategice a politicii agrare, elaborarea unei politici funciare adecvate dezvoltării durabile, urmate de o tactică bine chibzuită de implementare, care să prevadă folosirea eficientă a potențialului managerial și resurselor financiare disponibile. Se impun propuneri eficiente privind formele și metodele practice de conectare a resurselor muncii, a pământului și tehnicii, ținându-se cont de noile relații și interacțiuni economice.

Este clar că R. Moldova, ca stat agrar, trebuie să-și armonizeze legislația în corespundere cu cerințele politicii agrare comune. Dar nu e cazul ca R. Moldova să inventeze ceva în această direcție înainte de a studia experiența țărilor membre ale UE.

MATERIAL ȘI METODĂ

În procesul cercetării am folosit un șir de metode cum ar fi metoda istorică, metoda logică, metoda comparativă, dialectică, statistică, s.a. Pe lângă metodele enumerate la studierea temei date am folosit și metoda sociologică, deoarece metoda sociologică aplicată în drept oferă o perspectivă nouă în studiul realității juridice, ca realitate socială, verificând modul în care societatea influențează dreptul și acceptă la rîndu-și influență din partea acestuia. Toate aceste metode m-au ajutat la analiza temei propuse și la înțelegerea cu ușurință a termenilor folosiți.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Această analiză se referă la legislație, instituții și politica în domeniul agriculturii și produselor alimentare — un domeniu de o importanță majoră pentru eficiența funcționare a structurilor economice și sociale din Moldova.

În ultimii ani s-a înregistrat o activitate legislativă continuă și considerabilă în domeniul agro-alimentar.

În prezent, există deficiențe de sistem și instituționale în legăturile dintre colectarea datelor, analiza lor, formularea politicilor și în activitatea de aproximare

a legislației. Aceste deficiențe duc la o lipsă de formulare a politicilor interconectate bazate pe fapte și a politicilor aferente activității de reglementare.

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare conștientizează importanța existenței unui cadru legal complet și viabil, inclusiv regulamente privind siguranța alimentelor și SPS (Măsurile Sanitare și Fitosanitare) armonizate corespunzător, în vederea dezvoltării comerțului și de protejare a consumatorilor locali. Activitatea și inițiativele existente în adoptarea legislației privind igiena și numeroasele proiecte de legi în proces de elaborare și la diferite etape de adoptare, demonstrează alegerea corectă a Republicii Moldova privind provocările din domeniul agroalimentar, care urmează a fi depășite.

Sistemul existent al Moldovei privind siguranța alimentelor și controlul reprezintă o structură sectorială sau fragmentată, cu câteva structuri administrative (de exemplu, ministere, agenții — ca model pot servi responsabilitățile divizate ale Ministerului Sănătății și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare) responsabile de activitățile de control alimentar (sistem fragmentat). Implicarea a două ministere (și mai multe agenții) în sistemul de control al produselor alimentare și a hranei pentru animale rezultă în mai multe dezavantaje, și anume:

- Lipsa coordonării generale la nivel național și reducerea gradului de încredere a consumatorilor locali și a cumpărătorilor din afara țării;
- Confuzii și dublări juridice, care rezultă în mai puțină eficiență și performanță;
- Lipsa de coerență, care ar conduce la evitarea reglementării excesive;
- Diferențe ale nivelurilor de expertiză și resurse, care duc, prin urmare, la implementarea disproporționată sau la suprapunere și utilizare ineficientă a eforturilor și resurselor;
- Capacitate limitată pentru aport științific corespunzător în procesul de formulare a deciziilor.

În Republica Moldova, situația actuală în domeniul siguranței alimentelor, în contextul acțiunilor imediate, nu reprezintă unicul aspect. În general, în unele țări europene din perioada premergătoare crizei alimentare din 1990, sistemul tradițional de control alimentar era organizat în mod similar.

Baza legislativă a Republicii Moldova în domeniul agriculturii și siguranței alimentare poate fi rezumată după cum urmează:

1. Legea nr. 78-XV din 18.03.2004 privind produsele alimentare reprezintă actul juridic central în domeniul siguranței produselor alimentare
2. Legea nr. 221-XVI din 19.10.2007 privind activitatea sanitar-veterinară
3. Legea nr. 422-XVI din 22.12.2006 privind securitatea generală a produselor
4. Proiectul de Lege cu privire la carantina fitosanitară din 2009
5. Legea nr. 149-XVI din 08.06.2006 privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura
6. Legea nr. 231-XVI din 20.07.2006 privind identificarea și înregistrarea animalelor
7. Legea nr. 115-XVI din 09.06.2005 cu privire la producția agroalimentară ecologică
8. Hotărârea Guvernului nr. 996 din 20.08.2003 despre aprobarea Normelor privind etichetarea produselor alimentare și Normelor privind etichetarea produselor chimice de menaj
9. Proiectul de Lege privind bunăstarea animalelor

10. Proiectul de Lege a zootehniei.

O problemă care există în prezent în legislația Republicii Moldova este că nu există nici o interdicție de bază a introducerii produselor alimentare nesigure pe piață.

Elaborarea actelor normative în sfera de igienă este în curs de elaborare în baza activităților planificate și desfășurate în conformitate cu recomandările FVO (Oficiul Alimentar și Veterinar), ce includ:

- Proiectul de Lege privind organizarea controalelor oficiale a produselor de origine animală destinate consumului uman, inclus în Planul Național de Armonizare a Legislației pentru anul 2010, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 842 din 18 decembrie 2009.

- Proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea regulilor generale de igienă a produselor alimentare.

Procesul de aproximare a legislației și politicii agrare și alimentare în țările non-UE. Există diferite procese de aproximare relevante diferitor etape de dezvoltare a relațiilor cu UE.

Moldova nu a început oficial procesul de aderarea la UE, adică nu este “țară candidat” și, într-adevăr, nu i-a fost promisă perspectiva de membru al UE, deci nu este o “țară potențial candidată”. Prin urmare, Moldova nu trebuie să-și asume toate obligațiunile unei țări candidate, ce trebuie respectate într-o perioadă de timp specifică și nici nu dispune de resursele puse la dispoziție unei țări candidate, precum nu are nici perspective de acces iminent la diverse fonduri ale UE accesibile statelor membre. Astfel, Moldova trebuie să identifice și să ierarhizeze legislația necesară de armonizat, bazându-se pe schimburile comerciale proprii, programe de dezvoltare socială și economică și în conformitate cu resursele disponibile. Această evaluare are drept scop facilitarea procesului dat.

Importanța armonizării corespunzătoare a regulamentelor SPS și a celor privind siguranța alimentară, necesitatea pentru dezvoltarea comerțului, protecția consumatorului autohton și importanța de a avea un cadru juridic viabil, toate acestea sunt prevederi bine înțelese de către Ministrul Agriculturii și Industriei Alimentare. Lucrul ce se efectuează și inițiativele privind adoptarea pachetului legislativ de igienă, precum și numeroasele proiecte de legi în curs de pregătire și diferite stadii de adoptare a acestora, demonstrează, că Republica Moldova își desfășoară activitatea în direcția corectă în ceea ce privește provocările agro-alimentare care trebuie să fie abordate.

Începând cu ianuarie 2010, numărul total de acte legislative a legislației agro-alimentare a UE a ajuns la aproximativ 3500. După excluderea actelor relevante pentru organizarea internă a UE și a Statelor Member UE, numărul actelor legislative a ajuns la cifra de 2000.

Având în vedere numărul de acte legislative în domeniul agriculturii și alimentelor, este important de a identifica prioritățile în ceea ce privește aspectele specifice, precum și de a aborda evaluarea armonizării legislației Republicii Moldova până la momentul actual și recomandările pentru viitor, în conformitate cu legislația și politica UE. De asemenea, trebuie subliniat faptul, că sarcina de armonizare a legislației este un angajament pe termen lung, iar scopul și

intensitatea acestuia sunt determinate de natura relației dintre UE și Republica Moldova. În această privință, s-a constatat că angajamentele APC (Acord de Parteneriat și Cooperare), de exemplu, se bazează pe angajamentul “armonizării treptate”, și se prea poate ca viitoarele angajamente să fie mult mai specifice.

Restricții privind procesul de armonizare

Resursele necesare pentru această sarcină pe termen lung vor varia în dependență de scopul și intensitatea relației în dezvoltare Moldova/UE, adică dezvoltarea unei zone de liber schimb, etc.

Alte restricții privind procesul de armonizare sunt:

- capacitatea de a implementa legislația – resursele umane și materiale, precum și capacitatea și dorința de a schimba contextul politic inclusiv;
- capacitatea și intenția organelor legislative să promoveze legislația

Resursele actuale

În prezent, există două departamente în cadrul Ministerului ce au ca sarcină explicită armonizarea legislației:

- Centrul de armonizare a legislației agro-alimentare și
- Centrul de armonizare a legislației sanitar-veterinare.

La moment, în total sunt aproximativ 8 persoane ce au ca sarcină exclusivă armonizarea legislației. În alte departamente tehnice și sectoriale există persoane ce lucrează în paralel asupra armonizării legislației, aceasta poate aduce numărul total de specialiști la aproximativ 10 persoane pe an. Adicional, la moment există un expert în legislație finanțat de UE, ce acordă suport tehnic ambelor departamente.

Bazându-ne pe planurile de armonizare a legislației pentru anii 2009 și 2010, este real să așteptăm de la personalul actual să armonizeze între 25 și 50 de acte legislative pe an, în dependență de volumul și complexitatea acestora. Moldova nu începe de la valoarea zero și într-o măsură mare are un sistem regulatoriu agricol și alimentar pus la punct – mai multe elemente au fost deja armonizate la sistemele și legislația europeană și un număr enorm de proiecte privind elemente legislative cheie sunt în proces de a fi finisate anul acesta. De remarcat este faptul că, în prezent, în Moldova nu există nici un act juridic comparabil cu Regulamentul CE 178/2002. Acesta este un dezavantaj serios în procesul de armonizare a legislației în domeniul agriculturii Republicii Moldova.

Evaluarea detaliată a Legii nr.78 din 18.03.2004 „privind produsele alimentare” a scos în evidență că, la moment, aceasta este doar parțial compatibilă cu legislația UE.

Obligațiunile Republicii Moldova privind armonizarea

Pînă la moment, Republica Moldova s-a angajat să depună eforturi pentru a asigura, că legislația treptat va fi compatibilă cu legislația UE. Acest lucru oferă autorităților moldovenești posibilitatea de a prioritiza și organiza armonizarea în conformitate cu necesitățile proprii. Deși resursele care erau puse în trecut la dispoziția țărilor candidate și potențial candidate nu au fost puse și la dispoziția autorităților moldovenești și nici nu există o promisiune iminentă privind accesul la diferite fonduri ce sunt accesibile Statelor Membre. Moldova trebuie să identifice și să ierarhizeze legislația necesară de armonizat, bazînduse pe schimburile

comerciale proprii, programe de dezvoltare socială și economică și în conformitate cu resursele disponibile și trebuie să fie mai precaută în asumarea unor obligațiuni privind ulterioarele negocieri.

Republica Moldova a beneficiat de preferințe comerciale UE, adică, acces facilitat pe piața europeană sub formă de Sistem Preferențial General și Preferințele Comerciale Autonome și într-un timp rezonabil va purcede la negocieri privind Zona de Comerț Liber. Moldova utilizează cota alocată în cadrul abordării preferențiale pentru unele domenii, însă, în același timp, nu se poate bucura de alte preferințe, în majoritatea cazurilor pentru că standardele de calitate și siguranță, precum și controalele de conformitate nu sunt aliniate la standardele UE.

CONCLUZII

Domeniile legislative și politice, care reprezintă motivul de neutilizare a cotelor, pe viitor trebuie prioritizate pentru a facilita accesul pe piața europeană și dezvoltarea exportului.

Iată de ce, în următorii ani armonizarea trebuie să se concentreze asupra instituirii și eficientizării legislației și sistemelor, care vor permite Moldovei să se bucure de accesul la piața mondială agro- alimentară de valoare înaltă, precum și îmbunătățirea drepturilor de protecție a consumatorului autohton.

La moment Moldova trebuie să aprecieze Aquis-ul agro-alimentar european ca o resursă valoroasă. În acest context, acesta trebuie privit ca bază de date de referință al instrumentelor potențial valoroase selectate atunci, când este necesar, în conformitate cu necesitățile și obligațiile corespunzătoare pentru o armonizare corespunzătoare.

Cheia pentru o armonizare efectivă la această etapă este de a identifica Acquis-ul agroalimentar, ce va atrage după sine dezvoltarea economică și beneficii comerciale pentru Moldova, dacă vor fi utilizate cât de eficient posibil.

Multe elemente-cheie ale legislației agro-alimentare au fost identificate corespunzător și prioritizate, la moment se lucrează asupra proiectelor acestor acte legislative și asupra reformelor instituționale.

Dar desigur există și un șir de probleme, care fac acest proces dificil. Procesul necesită introducerea legislației noi, care la moment este unul birocratic și, atât resursele umane, cât și cele financiare sunt insuficiente. Este foarte important ca acest proces să fie unul eficient.

BIBLIOGRAFIE

1. Legea nr. 78-XV din 18.03.2004 privind produsele alimentare reprezintă actul juridic central în domeniul siguranței produselor alimentare
2. Legea nr. 422-XVI din 22.12.2006 privind securitatea generală a produselor
3. Richard Moody, Irina Kireeva, Ina Butucel., *Legislația și politica agrară și alimentară. Armonizarea la standardele UE în Republica Moldova*, Suport pentru implementarea acordurilor dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, Chișinău, 2010.
4. Gabriel, Probleme de politica agrara, Ed. ASE, Bucuresti 2001.

Data prezentării articolului – 01.09.2011